

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati peti vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRAD, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Za obrambo našega neba

Važne izjave vojnega in mornariškega ministra generala Milana Nedića v navzočnosti kraljevega zastopnika, predsednika vlade, letalskega poveljnika in generalitete

Skopje, 14. okt. AA. Južna Srbija je večer doživela lepo narodno slavnost. Krščenih je bilo 12 novih jadrskih letal, ki jih je zgradila »skopljanska jadrna šola«. Ob tej priliki je bil prirejen prvi jadrski miting v Jugoslaviji. Svečanosti so se udeležila razna društva. Nj. Vel. kralja Petra II. je zastopal letalski podpolkovnik Zdenko Gorjup. Iz Beograda so prispeli z letalom tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković, vojni in mornariški minister general Milan Nedić, minister za telesno vzgojo naroda Dušan Pantić, letalski poveljnik general Bora Mirković in predsednik Aerokluba Sondermayer. Slavnostim so prisostvovali tudi ban vrdarske banovine Živojin Rahajlović s podbanom Aleksandrom Cvetkovićem, komandant armije general Ilja Brasić in njegov pomočnik Svetomir Đukić ter generaliteta. Svečanosti je prisostvoval tudi skopljanski mitropolit Josip Mihajlović z obisknimi svetniki ter mnoge druge odlične osebnosti.

Svečanost se je začela ob 10. dopoldne in so zastopniki Nj. Vel. kralja Petra II., letalskega podpolkovnika Zdenka Gorjupa sprejeli z burnim aplavzom in dolgotrajnimi vzkliki kralju in Jugoslaviji. Kraljevega zastopnika, predsednika vlade in ostale ugledne osebe je pozdravil general Dragiša Cvetković, predsednik oblastnega odbora Aerokluba, ki je prikazal napore in

zgodovino našega letalstva na jugu. Poudaril je posebno veliko ljubezen naše mladine na jugu za letalstvo. Na koncu govora je general Kovačević vzkliknil:

Nj. Vel. kralju Petru II., knezu namestniku in svobodnemu jugoslovenskemu narodu. Te besede je zbrano ljudstvo sprejelo s silnim navdušenjem in vzklikom.

Po tem se je začel verski obred, nakar je govoril skopljanski mitropolit, ki je med drugim rekel, da ni nobena žrtev prevelika za naš narod in za našo domovino. Na koncu je mitropolit pozval mladino na delo v tem smislu. Za tem je bilo krščenih 12 jadrskih letal. Prvo jadrsko letalo je krstil predsednik vlade Dragiša Cvetković. Predsednik vlade je krstil svoje jadrsko letalo na ime »Babuna« po planini, kjer so naši četniki vodili hude borbe.

Ko se je pokazal vojni minister Nedić, je zbrana množica začela vzklikati naši hrabri vojski.

Minister Nedić je svoje jadrsko letalo krstil na ime »Obilica«. Minister za telesno vzgojo naroda Pantić Dušan je svoje letalo krstil na ime »Kraljevič Marko«. Poveljnik letalstva general Bora Mirković na ime »Kozjak«, planina, ki ima isti zgodovinski pomen kakor Babuna, predsednik Aerokluba Sondermayer na ime »Šar pla-

nina«. Po krstitvi letal je imel minister vojske in mornarice naslednji govor:

Dragi bratje Skopljanci! Danes sem prišel v vašo gostoljubno sredino kot vaš star znanec in prijatelj. Prišel sem v carsko Skopje, večni spomin naše stare slave in veličine, da vas vidim in da vas pozdravim. Prišel sem na klasični jug, kjer je vse kar imamo, vzvišeno in veliko in kjer je naša najslavnejša zgodovina. Kamorkoli greste, vsaka ped zemlje je namočena z najplemenitejšo krvjo srbskega naroda. Njegovi največji heroji so delali tukaj in delajo, heroji preteklosti, sedanjosti in bodočnosti, ki so ustvarili visoki kult srbskega naroda. V tej klasični zemlji so vznikale najvišje ideje, s katerimi se je srbski narod hranil in očeval skozi stoletja. Spomnite se obljube carja Lazarja na Kosovu, spomnite se svetega nauka, ki ga daje mati kraljevica Marka: Ne po teli, ne po stricah, ampak po pravičnosti resničnega Boga.

Srbski narod je pravičen, noče tujega, toda ne da svojega. V tem se srbski narod razlikuje od drugih: Nikdar od nikogar ni pričakoval, da bi mu kaj podaril. Vse to si je priboril s sabljo in svojo krvjo. Mi nismo bogati na blagu, bogati pa smo na naši slavi, naši svobodi in

naši pravici do življenja. Mi smo pripravljani, da za vse te dobrine umrjemo. Jaz sem vam hotel in moral povedati to brez oklevanja.

(Burno ploskanje). Dragi bratje Skopljanci! Tudi to lepo modro nebo, ki ga vsak dan gledamo, tudi to je naše in je dokaz naše pravice do dediščine naših žrtve. Tudi to nebo mora biti svobodno, ker je to nebo najlepše nebo v Evropi. Da ga res ljubite kakor svoje življenje in da ga hočete narediti za našega, ste zgradili celo jato letal, da ga boste branili s svojimi prsti in s krili letal. Za to veliko narodno delo vam dajem priznanje v imenu vrhovnega zapovednika državne oborožene sile Nj. Vel. kralja Petra II. (Burni in dolgotrajni vzkliki: Živel kralj, živele vojske!) Moja želja je, da eno letalo nosi ime najprijetnejšega junaka na jugu, nestorja našega ponaša in hrabrosti, žrtve za domovino, ime Milosa Obilica. Naj na modrem nebu vlada Obilica duh in njegovo ime naj krepki srce in mišice novih Obilic našo mladino, naše nade, kakor je tudi njegovo ime skozi stoletja navduševalo srbske rodove živeli!

Govor ministra Milana Nedića je množica sprejela z burnimi vzkliki kralju, knezu namestniku, Jugoslaviji in naši hrabri vojski.

Potem je zastopnik kralja izročil odlikovanja članom oblastnega odbora Aerokluba v Skopju. Ob priliki pregleda tečajnikov je minister za telesno vzgojo Dušan Pantić imel govor, v katerem je med drugim rekel, da je dolžnost vseh, da ustvarimo zavedno mladino, ki bo ponos domovine. Samo tak narod more mirno gledati svojo bodočnost, ki ima zdravo mladino. Na koncu govora je minister Dušan Pantić pozval mladino, naj vzklikne kralju. In iz 700 mladih grl je zaoril vzklik: Živel kralj, živele Jugoslavije! Na to je minister prisostvoval vajam tečajnikov, nakar je vojni minister general Nedić obšel posamezne oddelke tečaja in izrazil svoje popolno zadovoljstvo glede doseženih uspehov.

Z redom Belega orla je bil odlikovan dr. Dušan Marković, prav tako pa so bili odlikovani vsi drugi funkcionarji oblastnega odbora Aerokluba, ki so sodelovali pri tem narodnem delu. Nato je sledil miting. Jadrski in jadrski so vzleteli in delali akrobacije, ki so jih navzoči z velikim zanimanjem opazovali. Oblastni Aeroklub v Skopju je priredil ob 14. uri v oficirskem domu kosilo, katerega so se udeležili kraljevi odposlanec, predsednik vlade in drugi ugledni gostje, ki so prisostvovali svečanosti.

Dogodki na Bližnjem vzhodu

Nemški in italijanski komentarji o pomenu prihoda nemške vojske v Rumunijo

Berlin, 14. okt. s. (Stefani). Današnji »Der Montag« piše, da bi bilo odveč dokazovati upravičenost pošiljanja nemške vojske v Rumunijo. Angleški listi so dovolj jasno pokazali zadnje dni, da je hotela Anglija napram Rumuniji izvesti vojaške operacije. Tako je zlasti »Daily Express« že štiri dni pred prihodom nemške vojske pisal, naj bi angleško letalstvo bombardiralo rumunsko petrolejska ležišča. List pripominja, da so Nemci zopet enkrat tudi v Rumuniji prehiteli Angleže.

Rim, 14. okt. e. Pošiljanje nemških letal v Rumunijo, je naletelo v Rimu, kakor poudarjajo v krogih rimske obveščevalne agencije, na polno razumevanje, ker je bil ta ukrep storjen očividno zato, da se zaščiti rumunsko petrolejsko polje pred angleškim ogrožanjem. Anglija neprestano izvaja hud pritisk na Turčijo. Zato je bilo potrebno, da se podvzamejo ukrepi pred eventualno akcijo proti obalam Črnega morja s strani angleškega brodogradništva.

Poročilo dalje navaja, da je nemotena proizvodnja rumunskega petroleja neogibno potrebna za gospodarsko življenje Rumunije, a prav tako za državi osli, da lahko nadaljujejo vojno. Zato je bila izvedena nemška akcija v polnem sporazumu med Rumunijo in državami osli. Nemški vojni kontingenti in njihovo poveljstvo pa bosta tudi koristno služili reorganizaciji rumunske vojske, na čemer dela general Antonescu s podporo železne garde. To aktivno nemško rumunsko vojaško sodelovanje je v polnem skladu s solidarnostjo, ki izhaja iz italijansko nemških garancij, da Italijanci poročilo opozarja slednjič na razburjenje, ki so ga povzročili ti ukrepi v Angliji, saj so se zaradi tega razblinile vse angleške nade, da se onemogoči zalaganje držav osli z rumunskim petrolejem. Grožnje angleškega tiska in radijskih postaj, katerih cilj je razburiti tudi druge države, ne bodo imele uspeha, ker se druge države nimajo ničesar bati in se jih ti ukrepi ne tičejo. Prav s temi ukrepi sta bila ohranjena varnost in mir na Balkanu. Tudi so tendenciozne vesti, da skuša Nemčija prodrati na vzhod, ker se je pojavila ob obalah Črnega morja. Svetovni javnosti se skuša ta akcija Nemčije predstavljati kot nekakša okupacija ali invazija, toda poudariti je treba, da je bil ta ukrep napravljen po predhodnem sporazumu med dvema zainteresiranimi strankama.

Zaplenjeno madžarsko letalo v Rumuniji

Bukarešta, 14. okt. e. Včeraj je moralo vzhodno od Temišvara pristati madžarsko letalstvo, opremljeno s strojnimi in fotografskimi aparati. Oba madžarska oficirja sta bila aretirana, letalo pa zaplenjeno. Letalca sta izjavila, da sta zaradi slabega vremena zabrodila.

Angleži zapuščajo Rumunijo

Bukarešta, 14. okt. s. (Stefani). Tukajšnji angleški konzulat je neprestano zapo-

slen z izdajanjem vizumov angleškim državljanom v Rumuniji.

Bukarešta, 14. okt. s. (Reuter). Danes odputuje iz Rumunije prva skupina angleških državljanov, 150 po številu. Angleži bodo zapustili Rumunijo z ladjo iz Konstance.

Ruska vojska ob Črnem morju

Moskva, 14. okt. s. (Ass. Press). V tukajšnjih nevtralnih krogih cenijo, da imajo Rusi v Besarabiji sedaj razmeščenih 12 pehotnih divizij. Nadalje so v Besarabiji tri divizije konjenice, pet polkov težkega topništva in 11 motoriziranih edinic.

Ruska vojska je pričela graditi tudi pet novih vojaških letališč v Besarabiji.

Moskva, 14. okt. s. (Ass. Press). Pretekli petek je neki ruski rušilec ob obali v Črnem morju s topovskimi streli potopil manjšo rumunsko ladjo.

Incident je bil med tem popolnoma pravn, ker se je ugotovilo, da se je rumunska ladja po pomoti približala na prepovedanem mestu ruski obali. Ruski rušilec je tudi rešil vso posadko potopljene rumunske ladje.

Vloga Turčije

Boston, 14. okt. s. Urednik »New York Herald Tribune« Elliot pravi v svojem komentarju o položaju, da bo prav tako kakor v napoleonskih vojnah najbrž pomor-

ska sila imela odločilno vlogo v sedanji vojni. Elliot pravi, da turško vojno brodogradništvo je dalo vsem italijanskim državljanom v Grčiji navodilo, naj zapuste državo.

Položaj v Grčiji

Atene, 14. okt. s. (Reuter). Italijansko poslanstvo je dalo vsem italijanskim državljanom v Grčiji navodilo, naj zapuste državo.

Atene, 14. okt. s. (Reuter). Ministrski predsednik Metakass je imel daljšo konferenco s tukajšnjim angleškim poslanikom.

Nemška pogajanja v Moskvi

Tokio, 14. okt. s. (Reuter). Berlinski dopisnik agencije Domej javlja, da bodo Nemci v pogajanjih, ki se bodo v kratkem zopet pričela med nemškimi in ruskimi zastopniki v Moskvi, skušali preprečiti vsako tendenco zblizanja med Rusijo in Anglijo. Nemška vlada namerava baje Rusiji ponuditi kompenzacije za nemško ekspanzijo na Balkan.

Ameriška odločnost

Predsednik Roosevelt izjavlja, da nobena zveza diktatorskih držav v Evropi in Aziji ne bo odvrnila Amerike od vojnih priprav, kar je v interesu miru vsega človeštva

Dayton, 14. okt. e. Na svojem potovanju po državi Ohio je imel predsednik Roosevelt velik govor, v katerem je predvsem poudaril solidarnost ameriškega naroda pri podpiranju kultur, katerih temelj sta svoboda in mednarodno spoštovanje neodvisnih narodov. S totalitarnimi državami ni mogoče skleniti premirja, zato bodo Zedinjene države tudi naprej nudile Angliji vsako materialno pomoč. Nadalje je izjavil:

Obrambni ukrepi pa se ne nanašajo samo na obrambo proti napadu na vzhodu ali na zapadu, marveč tudi proti uveljavljanju tistih gospodarskih idej, ki ogrožajo ameriško svobodo in demokracijo. Če govorim o obrambi te zemeljske poloble, ne mislim samo na severno, srednjo in južno Ameriko in sosednje otoke, nego tudi na pravico mirne in nemotene uporabe Tihega in Atlantskega oceana. To je bila vedno naša tradicionalna politika. Amerika vidi še vedno v obrambi teh oceanov prvi in najvažnejši korak za zaščito ameriške neodvisnosti. Danes to politiko znova podčrtavam, da ne bo mogel nihče dvomiti, da je Amerika trdno odločena tudi še nadalje vztrajati pri tej svoji politiki. Opodišča, ki smo jih dobili v angleških poročilih, so samo del tega splošnega obrambnega načrta. Naša pot je jasna in naša odločitev je padla. Nadaljevali bomo svoje obrambne in oboroževalne ukrepe ter jih stopnjevali do viška, da bomo lahko v vsakem primeru branili svojo in svobodo naših obal.

Roosevelt je izjavil, da se Zedinjene države pripravljajo na vojno, ker je to najboljše zagotovilo za mir. Na Američane ne bo vplivala nobena sila, niti nobene grožnje. Diktature nas ne bodo nikdar prisilile, da bi jim sledili. Nobena kombinacija diktatorskih držav v Evropi in Aziji nas ne bo zaustavila na naši poti, ki je tako jasna in očividna. To je pot, za katero smo se sami odločili, ker je to pot demokracije in v tem nas ne bodo ustavile nobene kombinacije, da bi odrekli pomoč svečnemu narodu v njegovi borbi.

Roosevelt je nato omenil nemške grožnje in dejal, da po izkušnjah zadnjih let in dokazih, ki jih priloži belgijski, nizozemski, danski in norveški narod, ne more priti do resničnega miru. Nemške mi-

rovne oslove smo že do dobra spregledali. Oborožujemo se iz ljubezni do svobode, iz pravice do svobode, iz ljubezni do poštenja in človečnosti.

V svojih nadaljnjih izjavah je Roosevelt opozoril na vlogo Anglije pri obrambi teh stvari. Može in žene Anglije so pokazali, je naglasil Roosevelt, kako svobodni narod brani stvar, za katero ve, da je pravična in upravičena. Ta junška borba bo za večne čase zabeležena v zgodovini kot dokaz, da demokracija, kadar je postavljena pred preizkušnjo, dokazuje, iz kakšnega blaga je. Svoj govor je Roosevelt zaključil z izrazom globoke vere v zmago demokracije in z vzklikom: Živele demokracije!

Skupna obramba Amerike

Prvi odmevi izjav predsednika Roosevelta: Brazilija in Čile staviata Zedinjenim državam na razpolago vojaška oporišča

New York, 14. okt. s. »New York Times« poročajo iz Buenos Aires, da sta Brazilija in Čile pristali, da dovolita na svojem ozemlju Zedinjenim državam mornariška in letalska oporišča.

Smatrajo, da je to s strani Brazilije in Čila protiusluga, ker tudi Zedinjene dr-

žave stavišajo nova oporišča, ki so jih dobile od Anglije, na razpolago vsem ameriškim državam za skupno obrambo Amerike.

Mentevideo, 14. okt. s. (Ass. Press) Bajc namerava tudi Urugvaj slediti zgledu Brazilije in Čila in dovoliti Zedinjenim drž-

vam vojaška oporišča na svojem ozemlju. Monteideo, 14. okt. s. (Ass. Press) Urugvajski predsednik je poslal predsedniku Rooseveltu k njegovemu včerajšnjemu govoru prisrčne brzojavne čestitke. Urugvajski predsednik pravi, da sprejema plemenito in spontano Rooseveltovo ponudbo za skupno obrambo Amerike in da pozdravlja idejo skupne obrambe, ker gre za stvar demokracije.

London, 14. okt. s. (Reuter) Govor predsednika Roosevelta je napravil v angleških merodajnih krogih velik vtis. V Angliji vidijo, da Zedinjene države zaradi pritiska osovražnih držav ne nameravajo popustiti, temveč so odločene, da še naprej igrajo svojo vlogo zaščitnice zapadne poloble. Naj gre do osvajanja osovražnih držav kakorkoli daleč v Evropi, liberalna krščanska civilizacija v Ameriki bo lahko odbila vse napade.

Tokio, 14. okt. s. (Ass. Press) Japonski listi komentirajo včerajšnji govor predsednika Roosevelta skoraj vsi pod istim naslovom: Zedinjene države se hočejo zoperstaviti berlinski trozvezi.

Kitajski vojni uspehi

Cungking, 14. okt. s. (Reuter) Po uradnih kitajskih informacijah so kitajske čete po šestdnevni borbi zavzele važne japonske postojanke v srednji Kitajski južno od Sanghaja. Važne japonske kopne in rečne prometne zveze so bile prekinjene.

Sanghaj, 14. okt. s. (Stefani) Po japonskih informacijah je japonska vojska v soboto pričela veliko ofenzivo proti 20 kitajskim divizijam, ki stoje ob zapadnih mejah provinc Čekiang in Nganhua zapadno jezera Tajhu.

Moskva, 14. okt. s. (Tass) Na Kitajskem so bile pretekli teden na severni fronti v teku lokalne borbe v provinci Šansi, zlasti okoli mest Tinčau in Jančau. Japonci so morali poslati na bojišče ojačenja z drugih postojank.

V srednji Kitajski je četrta kitajska armada med Nankingom in Hančovom razstrelila 30 mostov čez reke in pretrgala japonske telegrafске zveze.

V južni Kitajski operirajo japonske vojske že več tednov s približno 10.000 možmi proti Nankingu. 7. oktobra se Kitajci odbili napad 2000 japonskih vojakov.

Ob meji Francoske Indokine organizirata v provinci Kuangsi tako japonska, kakor tudi kitajska vojska nov razpored svojih čet. Japonci so poslali v ta predel ojačenja, celo 26 divizij. Kitajci razpolagajo tu s približno 60.000 možmi. Japonska izkrcanja v provinci Kuantung in na polotoku Leičou doslej niso uspela.

Angleška prestolonaslednica angleškim otrokom

London, 14. okt. s. (Reuter) Ob otvoritvi nove posebne oddaje angleškega radia za evakuirane angleške otroke v Ameriki, je govorila snoci po radiu prestolonaslednica Elizabeta.

Izjavila je med drugim, da si tudi angleški otroci prizadevajo storiti vse, da pomagajo junaškim vojakom, mornarjem in letalcem. Vsakdo izmed nas, je dejala prestolonaslednica, nosi sedaj svoje breme, toda na koncu bo vse dobro. Tedaj prideta zmaga in mir in ta mir, ki bo prišel, bo mir za nas, za naše otroke, za našo boljšo in srečnejšo bodočnost.

